

Veija po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravljanje prejemov mesečno K 1-90

SLOVENEK

Inserati:

Enostopna petlitrva (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna petlitrva (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 28.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

O socializmu.

Preteklo soboto popoldne je predaval pri socialnem kursu na Dunaju med drugimi katoliškimi socialnimi politiki tudi dr. Krek. V kratkih markantnih potezah je očrtal in podal kritiko socializma; njegova izvajanja so sledeča:

V nasprotju z individualizmom, ki je postavil v dosego zemске sreče načelo popolne svobode in nevezanosti, uči socializem postaviti odvisnosti in vezanosti na človeško družbo: z drugimi besedami, po naukih individualizma stopa človek neposredno v zvezo z materialno naravo, dočim trdi socializem, da se to razmerje posameznika do svoje materialne okolice šele potem človeške družbe ustvari. Jasno je tedaj, da se gre tukaj za najgloblje probleme človeštva, pri katerih rešitvi so merodajna svetovna in življenjska nazoranja in metafizično pojmovanje človeške nature, ki se naslanjajo v vero v Boga ali pa so protiverska. S tem je že sama po sebi obsojena fraza: vera je privatna stvar. Socialni demokratje se imenujejo socialiste, ali glede vere so individualisti; torej sami sebi ugovarjajo. Veri se mora ali vsako upravičenost odrekati ali pa njen socialni pomen priznati.

Socialni moment v človeku nas sili k edinosti in k združevanju. Mi pripoznamo človeštvo kot družbo, ki ima za svoj namen splošni blagor človeškega rodu; vemo pa tudi, da se ta namen brez versko-socialne, to je cerkvene organizacije ne da doseči. Kajti tudi človek in človeštvo sta v svojem socialnem delovanju potrebna milosti: in neposreden studenec milosti je cerkev. Osobito zakrament zakona posveti moža in ženo v ustanovitve naravne družine, iz katere se neprenehoma nove družabne oblike ustvarjajo. Spoznanje, da se gotovi splošno dobri nameni ne dajo v družini doseči, pospešuje razvoj narodov, rodi stanove in države. Vsaka najmanjša niansa v pojmovanju splošno dobrega vodi k novim družabnim oblikam in spremjinam obstoječe.

Po krščanskih načelih je družina vir socialnega življenja in delovanja; zmotne socialistične teorije pa vidijo v nji vzrok vsega socialnega nereda. Žena v zakonski zvezi je v očeh teh ljudi sužnja in zakonska zveza sama je vir

zasebne lasti in razrednega boja. Zato se bori socializem proti zakonu.

Socializem zahteva nadalje poobčenje produkcijskih sredstev. Večina socialistov mora stati dosledno na komunističnih tleh; razlikujejo se samo v taktiki; dočim hočejo nekateri svoj cilj mirnim potom doseči, ga hočejo drugi z revolucijo. Toda to ni glavna nevarnost; glavna nevarnost obstoji v tem, da hoče socializem religijo izločiti.

Človek je vsled socialnosti svoje narave pri izvrševanju zasebne lasti obvezan, da ne škoduje javnemu blagu in je dolžan s svojo zasebno lastnino splošni blagor pospeševati. Zasebna lastnina ne izvira, kakor Tomaž Akvinski uči, iz naravnega prava, ampak je relativno pravo. V tem pogledu mora biti merodajen splošni blagor. V poddržavljenju železnice je to načelo že zdavnaj praktično izvedeno. Na isto načelo se naslanja boj proti oderuškemu prekrupčevanju in proti kartelom. Posebno v našem času zahtevajo koristi javnosti, pa tudi cerkve, da se ne govori toliko o svetosti zasebne lastnine, kakor pa o dolžnostih iste in o mejah, ki se ji smejo postaviti.

Krščanstvu sovražni socializem hodi po zmotnih potih; socializem misli, vsled napačnega pojmovanja človeške narave, da bo poobčenje produkcijskih sredstev vse socialne rane ozdravilo. Za nas velja kot edino zdravilno sredstvo povrnitev h krščanstvu, k cerkvi. Tudi bogatini, ki se zaveda svojih dolžnosti in svest si svoje odgovornosti tudi po njih živi, more po našem pojmovanju svojo last dobro oskrbovati in lahko za javni blagor več stori, kakor če bi bila njegova zasebna last poobčena. Samo po sebi je pravica do zasebne lasti upravičena in socialistični nauki, ki to tajijo, človeški naravi v tem pogledu silo delajo.

Predavatelj je podal nato kratek oris krščansko-socialne ideje; krščansko-socialno gibanje se ne sme smatrati za neko obrambo nasproti socializmu. Dokler bo krščanstvo živelo, mora živeti tudi krščansko-socialna misel in ž njeno vred stranke in organizacije, ki se nanjo naslanjajo; kršč. soc. ideja mora biti posebno sedaj na mestu, ko človeška družba krvavi, ko milijoni v revščini in siromaštvu hirajo in ko v gospodarskem življenju nemoralnost svoje orgije praznuje!

Dr. Krekovo predavanje je našlo burno pohvalo.

Slavnost mladine v Petrovčah.

Petrovče, 10. sept. 1911.

Slovenski Štajer še ni videl tako veličastne mladeniške slavnosti, kot se je vršila 10. t. m. v Petrovčah v Savinjski dolini. Na tisoče in tisoče ljudstva je prišlo od vseh strani, Petrovče, bližnje vasi in griči so bili v zastavah, ljudstvo je burno pozdravljalo prihajajoče goste.

Z jutranjimi vlaki so se pripeljali iz Kranjske in iz Maribora Orli in drugi gi gostje v Celje. Peron je bil poln Orlov in slovenskih gostov. Reklo se je poprej, da bodo Súdmarkovci, ki so zborovali ta dan v Celju, napadli Orle in slovenske goste. A preveč nas je bilo. Zbali so se nas. Bilo je nekaj zaspianih nemških nacionalcev na peronu in pred kolodvorom, a se niti »heilati« niso upali. Z zobmi so škripali, a pomagati si niso mogli.

Ko je došel celjski vlak v Petrovče, ga je čakala ogromna množica ljudstva. Načelnik pripravljalnega odbora br. dr. Jehart je na kolodvoru navdušeno pozdravil Orle in došlo občinstvo. Župan petrovške občine g. Koren pozdravi došle imenom Petrovč, odzdravil je načelnik Z. O. br. Vojteh Jeločnik. Orli so se nato razvrstili in pod poveljstvom br. Jeločnika in pod zvokom godbe odkorakali v vas; potem pred Društveni dom in potem v cerkev, kjer je daroval mladinski organizator g. dr. Hohnjec sveto mašo.

Po cerkvenem opraviilu so Orli odkorakali v bližnjo Arjo vas. Ljudstvo je navdušeno pozdravljalo Orle.

Ob pol 11. uri se je začelo v Društvenem domu pod predsedstvom dr. Hohnjeca veliko mladeniško zborovanje. Dr. Hohnjec navdušeno pozdravi zbrane mladeniče, posebno brate iz Kranjske. Navzoči so bili Orli iz Gradca, vsi štajerski orlovski odseki in Mlad. zveze, celo iz St. Jurija ob Ščavnici in drugih krajev. Dr. Hohnjec poroča o razvoju mladeniške organizacije na Štajerskem. Dr. Pegan iz Ljubljane, navdušeno pozdravljen, omenja važnost mladine v političnem delovanju. Žebot iz Maribora poroča o delovanju in uspehih Zveze Slovenskih Mladenicev. Jeločnik iz Ljubljane v navdušenem govoru priporoča ustanovitev podzveze Orlov za Štajersko. Podzveza naj deluje za ustanovitev lastne Zveze Orlov za Štajersko.

Župnik Gomilšek govori o vzajemnem delovanju zveze slovenskih mladenicev, zveze Orlov in Marijinih družb. Predlog, da se ustanovi podzveza Orlov za Štajersko, se soglasno sprejme z velikim navdušenjem. Dr. Jehart poroča o delokrogu podzveze. Jeločnik predlaga sledeče predsedstvo Podzveze Orlov: dr. in deželni poslanec dr. Verstovšek predsednik, Štupar I. podpredsednik, Fr. Žebot, drugi podpredsednik, dr. Jehart blagajnik in tajnik, odborniki tudi vsi predsedniki okrožij. Načelstvo: Čulk načelnik, v načelstvu so tudi vsi načelniki okrožij. Volitev se vzame soglasno na znanje.

Nato se vrši volitev odbora Zveze slovenskih mladenicev. Žebot predlaga sledeči odbor: Zajc iz Škal predsednik, Špare iz Jarenine, Virk iz St. Petra in Šetinc iz Brežic podpredsedniki, tajnik Faleš iz Slivnice, Fras iz Marenberga njegov namestnik, Praprotnik iz Maribora blagajnik, Franjkovič iz Ptuja njegov namestnik, odborniki vsi predsedniki okrožij. Načelniki vsi predsedniki okrožij. Volitev se vzame soglasno na znanje.

Popoldne ob 3. uri se je začela na Kudrovem travniku javna telovadba. Okrog 250 telovadcev je nastopilo pod poveljstvom br. Jeločnika. Občinstva je bilo ogromno. Udeležilo se je slavnosti mnogo odličnih gostov, kakor grof Salm, državna in deželna poslanca dr. Korošec in dr. Benkovič, deželni poslanec Terglav in mnogo županov iz Savinjske doline. Nimame prostora navajati vse krasno uspele vaje. Občinstvo je burno ploskalo in klicalo vrlim Orlom gromovito Živio!

Na krasno okinčanem vrtu pri Društvenem domu, kjer je vihralo neštevilno zastav, se je po javni telovadbi začela ljudska veselica. Mladenke so delovale v šotorih, pevski zbor in godba pa sta zabavala občinstvo. Bilo je res veličastno. Vsa prireditelj se je obnesla nad vse pričakovanje.

Tako lepe prireditve, pa tudi take pomembne Spodnji Štajer že dolgo ni videl. Bile so že mnogovrstne slavnosti, a petrovška je bila ena najsijajnejših. Orlovska organizacija bo poživila naš slovenski Spodnji Štajer. Osnujmo

LISTEK.

Ljudski oder.

O prvi javni produkciji dramatične šole »Ljudskega odra«, ki jo vodita gg. dr. Ivan Robida in profesor Adolf Robida; smo prejeli sledečo oceno:

Prva javna produkcija gojencev prvega in drugega tečaja dramatične šole »Ljudskega odra« naj bi imela namen predstaviti slovenski javnosti igralni personal, pokazati ji, katere uspehe je dosegla dramatična šola v par mesecih svojega obstanka in v kakih smereh misli udeležiti svoj program.

Reči moramo, da smo vsepovsod opazili samo resno, sistematično stremljenje in temeljito zasnovanje stavljenih si nalog, ki morajo obroditi nekaj zlate sadove. Kar bo koncem konca izšlo iz »Ljudskega odra«, bo zaokroženo, bo zrelo, bo res izsolano, bo res nekaj, kar nam ne bo delalo sramote.

Kar se tiče vodstva šole, mu svetujemo, naj brezobzirno, in to čim prej, tim boljše, loči in izloči zrnje od plev. Iz slednjih ne bo nikoli nič, ondaj je škoda vsakega truda in dela, ki bi se v prid nadarjenemu igralnemu osebju vse drugače in bolj plodonosno »zrabit« dal.

Kar se tiče programa javne produkcije, moramo konstatirati, da je bil vseskozi dostojen in umetniško na višini stoječ.

Upriporitev snubitvene scene iz »Beneškega trgovca« smemo imenovati povsem posrečeno. Izmed precej hvalenih vlog je brez ugovora odigrala vlogo Porcije g. Premrou kar najboljše, manjkalo ji je mestoma le potrebnega pristrčnega tona. Brezdvomno pa opravičuje talent g. Premrou k najboljšim nadam. — G. Čadež v vlogi Merisse je izvršila dosti dobro svojo nalogo, čeprav bi želeli v nastopu z Gracianom (g. Kalar) tiste umerjenosti v igri, ki sodi v resnost ostalega prizora. G. Kalar obeta postati jako dober komik, kar je tudi dokazal pozneje s svojo dobro pogojeno igro kot starejšina v ženitovanju. Odločno pa je od njega zahtevati, da se korenito odvadi ljubljanskega narečja. Ostali igralci so primerno nastopali v okvirju podanega prizora — najboljši med njimi sta bila g. Mehle (Aragon) in g. Brajer (Maroko). Organa njihova sta mogočna, vendar rabita še šole, četudi sta dosti boljše, kot ostalo osebje iz »Beneškega trgovca«.

Pomanjkljivost šolanega organa smo opazili zlasti pri prihodnji točki, pri Zupančičevem »Grobni tuljici«. Nikakor si ne prikrivamo, da je ta pesem deklamatorično ena najtežjih, vendar

se nam zdi, ako vse uvažujemo, da je storil g. Brajer vse, kar se more zahtevati od začetnika in danih mu izražalnih sil. Ako bo uril svoj talent, bo sčasom došel do pravih uspehov.

G. Hlebce ni mogla iz znane Prešernove pesnice »Nuna in kanarček« dosti ustvariti. Mnogo bolj se ji je posrečila nežno in čuvstveno, deloma dramatično deklamovana narodna pesen »Sirota Jerica«. Zdi se nam, da se bo dalo z gđno. Hlebce v gotovih vlogah jako mnogo doseči, zlasti ker ima zmožnost zaglobiti se vanje. Tudi njen organ je šole potreben; poleg tega še moti poslušalce dialekt. Prvo deklamatorično skupino je zaključil g. Krimski z lepo Jurčičevo »Vrnitvijo v domačijo«, kateri je sledil znani prizor »Marjetičina molitev« iz Fausta. Upriporitev je bila scenično precej pomanjkljiva in odkrito rečeno — predomača, kar naj izvoli intendantca primerno na znanje vzeti. Vloga Marjetice je bila poverjena g. Pavli Novakovi. Zadelja je malone vse tone, ki jih zahteva prizor. Da prehodi niso bili docela izmerjeni, gre na rovaš vlog, ki je ena najtežjih svetovne literature. Celotni vtis je bil prav dober, tako da smemo v gđno. Novakovo staviti dokaj upanja.

V nasprotju z Faustom pa je bila inscenacija balade »Edvard« jako srečno pogojena. Edvarda je igral g. Bra-

jer, mater pa g. Pavla Novakova. Balada nudi dovršenemu umetniku preobilo težkoč. Le nekoliko premalo ali nekoliko preveč, in ves efekt je izgubljen. G. Brajer je skušal biti kos po možnosti svoji težki, da pretežki nalogi. Vsekakor pa mu je precej manjkalo pogobljenja v vlogi, pa tudi izraževalne moči. Navzlic vsemu bi bilo krivično, če bi mu ne priznali, da kot začetnik ob tako težki vlogi ne zasluži gorke pohvale. G. Pavla Novakova je imela prav klasično masko in je igrala svoj part povsem hvalevredno. V gospodičnj Novakovi ima »Ljudski oder« moč, ki bo za klasične partije in za moderne heroine prav porabna.

»Edvardu« je sledila deklamacija znane S. Gregorčičeve spesnitve »Oljki«, katero je z veliko vnemo prav prisrčno in ljubko deklamiral g. Anica Zalar. Mestoma, zlasti proti koncu, je celo razpolagala z dramatičnimi efekti. Tudi njej je treba še mnogo šole, v prvi vrsti pa ji gre šolati organ in popraviti pomanjkljivo izreko.

Konec večera je bil rezerviran Ganghoferjevemu »Ženitovanju«. Inszenacija je bila jako dobra; svatov, kmetov, fantov in godcev natlačeno polna kmetiška gostilniška soba je napravila na gledalca zelo slikovit vtis. Med igralci omenimo g. Ažnoha kot krčmarja Premca, in g. Kalarja kot starejšino. Kar smo o njem že preje re-

Orla v vsaki vasi, v vsaki župniji in s tem izvršimo veliko delo za bodočnost našega naroda!

Otvoritev „Društvenega doma“ v Sostrem.

Otvoritev »Društvenega doma« v Sostrem pri Ljubljani se je izvršila včeraj nad vse sijajno. Bil je to vesel praznik naše katoliške slovenske izobraževalne organizacije sostiške župnije, ko se je včeraj izpod zgodovinskega farovškega kozolca preselila v novo, krasno palačo, namenjeno krščansko-socialni izobrazbi. Lepi mlaji in razobešene zastave po hišah sostrške fare so pričale, da se vrli Sostrčani zavedajo pomena slavnosti. Le nekaj hiš ni bilo okrašenih z zastavami, a te so se izgubile, kakor se izgube v sostrški fari ob volitvah glasovi nam nasprotnih strank. Na slavlje je prihitelo veliko ljudstva, v prvi vrsti naši vrli Orli, ki so prihiteli k slavlju celo iz Tržiča in iz Javornika. Ob 10. uri dopoldne je bilo cerkveno opravilo, velika farna cerkev je bila premajhna za ogromno množico. V cerkvenem govoru je predsednik S. K. S. Z. dr. Krek govoril o modrosti božji in želel, naj tudi »Katoliško slovensko izobraževalno društvo« v Sostrem vodi božja modrost. Po cerkvenem opravilu se je razvil krasen izprevod, na čelu mu Orli, po sostrški fari. Po končanem slavnostnem sprevodu je blagoslovil novi »Društveni dom« č. g. župnik Mol, po blagoslovu je župnik Mol pristrčno pozdravil došla društva, nakar je slavnostni govornik dr. Krek govoril o nalogah izobraževalne organizacije glede na kmečki in na delavski stan. Popoldne se je razvila zelo pristrčna zabava.

Shod državnih uslužbencev v Ljubljani.

Včeraj popoldne se je vršil v restavraciji pri »Črnem orlu« shod državnih uslužbencev, na katerem se je razpravljalo o izboljšanju položaja državnih uslužbencev.

Zborovanje je otvoril predsednik društva drž. uslužbencev g. Zorko, ki je pozdravil došla poslanca Ev. Jarca in dr. Vl. Ravniharja, kakor tudi ostale zborovalce. Poudarjal je, da je v času splošne draginje državnemu uslužbencu z njegovo sedanjo plačo nemogoče dostojno živeti. Treba je temeljito odpomoci.

Nato je g. Hibscher razpravljalo o vzrokih, ki so povzročili splošno draginjo in ki so povzročili, da državnemu uslužbencu, zlasti še z večjo družino, ni mogoče izhajati. Obrača se na navzočo poslanca, naj na merodajnem mestu pravočasno posreduje za temeljito izboljšanje plač državnim slugam. — G. Jeglič poudarja, da je drž. slugi z začetno plačo letnih 800 K nemogoče izhajati. Vlada je svoječasno tudi nekako uredila službeno razmerje državnih slug. A kako? Določila je po 35 letih službovanja popolno pokojnino, a v ta leta ne šteje provizoričnih let in nekateri uslužbenci so vse svoje življenje provizorični. Uslužbenci ne zahtevajo od države, kar biti ne more, ampak kar jim gre po pravici.

Državni in deželni poslanec Ev. Jarc je nato med drugim govoril sle-

deče: Prišel sem med Vas, da se informiram in poročam o Vaših željah Hrvatsko-slovenskemu klubu, ki je ob priliki že sklenil, da bo stavil primerne predloge v državnem zboru glede izboljšanja položaja državnih uslužbencev. Prepričani pa bodite, da položaj drugih stanov, zlasti našega kmeta, tudi ni kot bi bil na rožicah postavljen. Slovenci smo sploh reven narod in dobro se godi mogoče le uradniku v 6. in 7. činovnem razredu, a teh je med nami malo. Dobro se mogoče godi fabrikantom, a tudi teh je med nami malo. Naš kmet pa sam nima ničesar, zato se ga ne more smatrati kot povzročitelja draginje. O tem sem se prepričal, odkar zastopam novomeško-belokranjski okraj, kjer je največ malih parcelarjev. Ljudje se vedno bolj izseljujejo, ker nimajo živeža. Ako potem ljudem še toča pobije njihove pridelke, vinograde, potem pa sploh ničesar nimajo. Lansko leto so dobili v podporo koruze, ker jim je toča pobila vse, in ganljivo je bilo brati pisma, v katerih so se zahvaljevali za podporo, češ da bodo imeli vsaj kruh čez zimo. Omenjam to, da ne boste dolžili teh okrajev kot povzročitelje draginje. Kaj pa je krivo draginji? Vzrokov je mnogo, gotovo pa je največji ta, da je med producenti in konsumentom preveč ljudi, preveč prekupcev, ki jih plača konsument. Kmet dobi n. pr. na Dolenjskem za raco 1 K 60 vin. do 2 K; a v Ljubljani se jo prodaja za 3 K. In z vsemi stvarmi je tako. Zaradi dolgotrajne suše prodaja sedaj kmet prečiše za slepo ceno, a cena mesa ni padla. O draginji stanovanj je stvar popolnoma jasna. Danes, kdor ima veliko otrok, stanovanja dobiti ne more. Če ga pa dobi pripravnega, ga pa izkoriščajo. Podraženje sladkorja, špirlita itd. je pripisovati kartelom. Boj proti vsem tistim, ki umetno draže razne izdelke! Za to pa je treba, da se ustvari organizacije, ki naj bi posredovale med producentom in konsumentom ter da se onemogočijo karteli. Eni izmed onih, ki delajo draginjo, so n. pr. tudi razne zavarovalnice. Delnice Assicurazioni Generali so veljale ob priliki ustanovitve družbe par sto kron, danes se jih ne dobi po par tisoč kron. Zato je bil popolnoma umesten predlog dr. Šusteršiča, naj država monopolizira zavarovanje. Energično je treba nastopiti proti kartelom. Pomislimo le, da izplačuje n. pr. Prager Eisenindustriegesellschaft 38 % dividende. Treba bi bilo na kak način preprečiti, da bi tovarnarji dvignili cene blaga čez primeren dobiček. Žalibog je danes mnogo poslancev odvisnih od raznih kapitalističnih izkoriščevalcev ljudstva. Za sedaj pa mislim ne bo nasprotja proti draginjski dokladi državnim uslužbencem, katerim pa je treba sploh izboljšati položaj. Tako n. pr. bi se jim morala šteti v 35 službenih let tudi provizorična leta, zvišati pokojnine vdovam, skrbeti za dostojna stanovanja. Država bi morala zidati hiše za državne uslužbence, urediti je treba službeno razmerje slug pri okrajnih glavarstvih, paznikov pri okrožnih sodiščih in cestarjev. Cestarji imajo sedaj 72 vinarjev pokojnine na dan, vdove 22 kron na mesec. S tem ne morejo živeti. Na najslabšem pa so provizorični uslužbenci. Nekateri imajo 40

službenih let, a so še vedno provizorični. Državni uslužbenci naj združijo svoje želje in naj izroče tozadevno spomnico Hrvatsko-slovenskemu klubu. V avstrijski državni upravi je sploh treba reforme. Imamo mnogo uradništva, a slabo plačanega, drugod ga imajo manj, imajo tudi manj pisarjenja, a boljše plačano uradništvo. V tem oziru je potrebna reforma. Hrvatsko-slovenski klub pa preko zahtev državnih uslužbencev ne bo šel, kajti naša stranka je stranka malega moža.

Nato je govoril ljubljanski državni poslanec dr. Vl. Ravnihar o vzrokih draginje. Kmet se seli v mesta, ker hoče boljše živeti. Uradništvo boljše živi kot nekdanj, hodi v letovišča, hoče imeti telesnega in dušnega razvedrila. S tem, da si izkušajo vsi sloji izboljšati življenje, rastejo njihove potrebsčine. Draginje pa danes ni konec in je ne bo konec, kajti to bi se zgodilo takrat, ko bi bili vsi zadovoljni, kar pa nikdar ne bo. Draginje nista kriva niti agrarec, niti industrialec; vsi delamo draginjo nehoti in nevede. Sedanja vlada ima nekaj resne volje, da odpomore, a je polovičarska. Argentinsko meso bi mogoče res pomagalo za par mesecev, a kaj bi bilo potem, je drugo vprašanje. Dr. Ravnihar se nato brani proti napadom, da ni ničesar storil za znižanje železniških tarifov za uvoz živine v Ljubljano. Šel je k svetniku Laschanu, naj zniža klavnične in tržne pristojbine za živino, da zniža istotako železniško ministrstvo železniške tarife, a svetnik Laschan je odgovoril, da Ljubljana občinskega sveta nima, sam pa ne more svojevoljno izpreminjati proračuna mestne občine, katere posle vodi le v provizorični lastnosti.

Državni poslanec Evgen Jarc izraža veselje, da moreta govoriti dva poslanca nasprotnih strank na istem shodu, dovoljuje si pa gledati anj predgovornika o železniških tarifnih popravkih. Ljubljana zato še nima občinskega sveta ker hoče Slovenska ljudska Stranka, da se vrše vsake volitve čisto, in tudi v ljubljanski občinski svet. Železniško ministrstvo pa je dovolilo znižanje železniških tarifov za uvoz živine nad 100 km daleč. Ljubljana pa dobiva svojo živino večinoma iz bližnjih krajev. Ako pa je svetnik Laschan dovolil izredne izdatke za deželno gledališče, bi tudi lahko znižal tržne in klavnične pristojbine. Predlaga, naj se zborovalci izrečejo za resolucijo, v kateri se pozivlja vladnega svetnika Laschana, naj dovoli znižanje klavničnih in tržnih pristojbin, ako dovoli železniško ministrstvo znižanje železniškega tarifa za uvoz živine pod 100 km in naj mestni magistrat vpliva na to, da bo to znižanje v prid vsemu prebivalstvu.

Nato se je soglasno sprejela sledeča resolucija:

Mestni magistrat se pozivlja, naj ravnotako kot je dovolil razne izredne izdatke, dovoli tudi 50% znižanje klavničnih in tržnih pristojbin pod pogojem, da državna uprava dovoli tudi za Ljubljano 50 % znižanje železniških tarifov za uvoz živine in mesa in naj deluje tudi na to, da se to znižanje dovoli sploh in ne samo na razdaljo 100 kilometrov in da pride konsumentom popolnoma v korist.

Druga resolucija, ki se je tudi sprejela soglasno, se glasi: Splošno pretirana in vedno naraščajoča draginja živil, stanovanj in drugih potrebščin je pripravila državne sluge v skrajno obupen položaj, tako da je nastopila nujna potreba istim odpomoci. Visoka c. kr. vlada se tedaj nujno naproša, da dovoli za utesnitev bede svojim nižjim uslužbencem izdatno draginjsko podporo, za čas trajajoče neznosne draginje pa trajno draginjsko doklado.

Nato se je shod zaključil.

Prireditel ljubljanskega rokodelskega društva na Vrhniki.

Z Vrhnike se nam poroča, da je včeraj ondi prirejena slavnost ljubljanskega katoliškega društva rokodelskih pomočnikov in katoliškega mladeniškega društva v vsakem oziru izbornu uspeša. V »Društvenem domu« se je ob 4. uri nabralo toliko izbranega občinstva, da je do zadnjega kotička napolnilo dvorano. Vrhniki smo imeli priliko slišati jako številan in izbornu izvežban pevski zbor ljubljanskega rokodelskega društva, ki je pod vodstvom gospoda Gorjupa dovršeno zapel krasno Aljaževa zbora »Soči« in »Zvezda« ter več drugih pesmi. Kakor zbor, tako so bili tudi s pravim občutkom prednašani čtetospevi in solospjev »Na tujih tleh«, ki ga je pel gospod Jeločnik. Predsednik ljubljanskega rokodelskega društva, gospod Stroj, je v daljšem govoru pokazal, kaj je storila sv. Cerkev za mladino, posebej še za rokodelce; zlasti je opozarjal na tozadevno ogromno delo pokojnega najvišjega cerkvenega dostojanstvenika v Avstriji, kardinala dr. Grusche, bivšega vrhovnega predsednika avstrijskih rokodelskih društev. Po govoru sta dva šaljiva dueta in terceta spravila v najboljšo voljo vse navzoče občinstvo, ki ne bo z lepa pozabilo spretnih, v petju, kretanju in maskah dovršenih predstavljavcev obeh rekrutov in treh kamniških knajpovcev. Igro »Repoštev«, ki je zaključila program, je gosp. dr. Ivan Mazek tako spretno in premišljeno režiral, da je bila v vsakem oziru vzgledno uprizorjena; zlasti je bila vsa predstava poučna za one, ki sami nastopajo na odru. Občinstvo je vkljub veliki vročini z velikim zanimanjem sledilo razvoju igre. Vsa čast gosp. dr. Ivanu Mazeku in pridnim, izvežbanim igralcem. — Po slavnosti se dvorana ni izpraznila, ampak se je začelo šele prav živahno življenje. Govor je sledil govoru, pesem pesmi. Prečastiti gospod dekan in predsednik vrhniskega rokodelskega društva, Lovro Gantar, je govoril o pomenu rokodelskih društev; pevcu so gospodu dekanu napravili živahno ovacijo. Predsednik ljubljanskega društva, gospod Stroj, je opozarjal na dolžnosti zavednih društvnikov. Gosp. Vrančič je v svojem govoru povedal prav lepe misli navzočim članom mladeniškega društva, ki — mimogrede omenjeno — na vsem izletu niso pokusili kapljice alkohola. Gospod Bajde je v navdušenih besedah vzpodbujal rokodelce k neprestani izobrazbi. Gosp. dr. Ivan Mazek je poudarjal, da je inteligenca dolžna delovati pri izobrazbi vseh slojev ljudstva, zlasti še pri delu za vzgojo obrtne mladine. Gosp. profesor dr. M. Opeka je izrazil v svojem lepem nagovoru veselje, da naša katoliška inteligenca, zlasti v Ljubljani, tako požrtvovalno dela za izobrazbo mladine. — Bili smo priča mnogim lepim večerom v našem »Društvenem

kli, ponavljamo še enkrat: po naši sodbi tiči v njem lep talent, posebno za komične vloge. — G. Re m e c kot Lojze je podal dokaz nadarjenosti, a bil mestoma presurov. Treba mu je tudi šolati glas. G. N o v a k (Janez) je iz svoje male vloge napravil kar je mogel, je pa za gotove vrste vlog uporabljal. G. D e m š a r (Pavle) ima šibek glas, igra njegova pa in kretnje so bile za diletanta hvalevredne.

Med ženstvom se je posebno odlikovala g. E r j a v e c v vlogi rejenke Polonice. V g. E r j a v č e v i nam je pričakovati lep talent; saj v tej vlogi se nam je pokazala v jako ugodni luči. — G d č. Č a t a r je imela izbornu masko in je pokazala lep talent za gotove partije. — G d č. J e r i h a (Nana) je bila v igri in gestah manj dobra kot v govoru. — G d č. L a m p i č pa si bo morala vsekakor temeljito ojačiti svoj organ.

V ostalem se je igri poznalo, da so igralci še premalo vajeni na skupno igranje in skupne nastope, kar se je deloma opazilo tudi pri »Benečanskem trgovcu«.

Končno bodi še omenjeno, da so bili kostumi vseskozi lični in primerni, maske posameznih igralcev dobro pogojene. Neugodno pa so vplivale na avditorij celo večnost trajajoče payze, pač provzročene od okoliščine, da so morali posamezniki igralci po dvakrat in trikrat se demaskirati in zopet na novo maskirati se.

V splošnem: bil je to lep, časten

večer, ki mora vsakogar, kdor pozna razmere, s svojim rezultatom presenetiti. Posebno igralke zaslužijo to pot pohvalo; one daleč nadkriljujejo svoje moške kolege.

Zelo pohvaliti pa je treba tudi glasbeno društvo »Ljubljano«, ki je z oddelkom moškega zbora pelo par narodnih pesmi v ženitovanjskem prizoru.

Največje priznanje gre seveda voditeljima naše dramatične šole, gg. dr. Ivanu in prof. Adolfu Robidi, ki sta v tako kratkem času v gotovo težavnih razmerah poklicala v življenje oder, ki bo S. K. S. Z. v čast in bo zelo povzdignil zmisel za dramsko umetnost med našim ljudstvom.

Zato kličemo vsem vkup: vrlo naprej, zmaga ne izostane. Per aspera ad astra!

Ljubosumnost.

Humoreska. — Spisal F. M. Dostojevski
(Dalje.)

»Kaj bi le bilo tam?« je zašepetal mladi človek.

»Blagorodni gospod! Jaz se bojim, jaz se ves tresem od strahu! Pomagajte mi!«

»Tss!«

»Res, dušica, čuj, kak hrup! Cel semenj imajo zgoraj. In to celo nad

tvojo spalnico. Ali ne bi poslal gor slugo?«

»Ah, kaj še! Kaj ti vse ne pride na misel!«

»No, pa ne bom; zares, ti si danes tako huda! ...«

»O, moj Bog! Ali ne bi šli raje spat?«

»Liza! Ti me nič več ne ljubiš.«

»Ah, seveda te ljubim! Ampak, Boga mi, tako sem trudna.«

»No, no, saj pojdem!«

»Ah, ne, ne, ne hodite!« je kriknila žena, »—ali ne, pojdite, pojdite!«

»Ali kaj pa ti je vendar pravzaprav! Zdaj praviš, pojdite, zdaj ne hodite! Khi — khi! Jaz grem v resnici spat ... Khi — khi! Pri Parafidinih imajo deklice ... Khi — khi! Deklice ... khi! Punčko iz Nürnberga sem videl pri teh deklicah, khi — khi ...«

»No, torej zdaj prideš še na punčke!«

»Kki — khi! Lepa punčka, khi — khi!«

»On se poslavlja,« je spregovoril mladi gospod, »on pojde ven, in midva bova odšla takoj. Slišite? Veselite se!«

»O, da bi dal Bog, da bi dal Bog!«

»To naj vam bo nauk ...«

»Mladi gospod! Čemu pa nauk? Jaz čutim to ... Toda vi ste še mladi; vi mi ne morete dajati nauka.«

»Pa ga vseeno dam ... Čujte.«

»O Bog! Jaz moram kihniti! ...«

»Tss! Samo predrznite se.«

»Ali kaj pa naj storim? Tukaj tako smrdi po miših; jaz ne morem zdržati.

Izvlcite mi iz mojega žepa robec, za Boga; jaz se ne morem premakniti ... O Bog, o Bog! Zakaj me je doletela taka kazen,«

»Tu imate robec! Zakaj vas je doletela taka kazen, to vam razložim takoj. Vi ste ljubosumni. Bog vedi iz kakšnih vzrokov divjate okrog kakor obnoreli, udirate v tuje bivališče, uganjate neumnosti ...«

»Mladi gospod! Jaz ne uganjam neumnosti.«

»Molčite!«

»Mladi gospod, vi mi ne morete očitati neumnosti, jaz sem bolj moralen, kakor vi.«

»Molčite!«

»O moj Bog! Moj Bog!«

»Uganjate neumnosti, strašite mlado damo, boječo žensko, ki ne vé, kam bi se dela od strahu in bo morebiti še bolna od tega; vznemirjate častitljivega starca, ki ga muči protin in kateremu je predvsem potreben mir, — in zakaj vse to? Zato, ker ste si vtepli v glavo neko budalost in dirjate z njo po vseh ulicah! Ali razumete, ali razumete, v kako bedastem položaju ste zdaj? Ali čutite to?«

»Blagorodni gospod, dobro! Jaz čutim, toda vi nimate pravice ...«

»Molčite! Kaj pa se pravi tukaj pravica? Ali razumete, da se lahko konča to zelo tragično? Ali razumete, da lahko stavec, ki ljubi svojo ženo, zblazni, ko bi opazil, kako vi lezete izpod postelje? Toda ne, vi sploh niste v stanu napraviti tragedijo! Kadar bi vi

domu", a tako pristržno in prijazno je bilo še malokdaj, kot sinoči. Ljubljancem kliče mo iskreni: Na svidenje!

Maročanska zmeda.

Strah pred vojsko leze Nemcem v kosti. Dolgotrajna pogajanja med Francozi in Nemci so zelo vznemirila Nemce. Kakor so pri nas v Avstriji pričeli ob aneksijski krizi ljudje dvigati denar iz hranilnic v manjši meri, ga dvigajo Nemci. A strah pred vojsko je uprizoril tudi velik krah na berolinski borzi. Kaka tri leta sem so na berolinski borzi vedno poskakovale cene raznim papirjem. Nič izrednega ni bilo, če so poskočili papirji raznih industrijskih podjetij do sto in tudi nad dvesto odstotkov svoje prvotne vrednosti. Reklama borzijancev je spravila veliko popirjev med manjše ljudi na deželi, ki so zdaj, odkar obstoja vojna nevarnost med Francijo in Nemčijo, pričeli prodajati svoje popirje. Ponudbe so bile tako velike, da so popirji te dni prav zadno padli. Sicer niso bili kurzi po vplivu londonske in newyorške borze že spomladaj več gotovi in je zato propadlo več spekulativcev, še hujše je pa bilo zdaj, ko niso hoteli ravnatelj veliki bank več držati kurzov, ker stiskajo denar. Dne 31. avgusta je propadlo več borzijancev, dva sta se ustrelila. V ponedeljek 4. t. m. je pa prišlo do popolnega poloma, ker banke niso držale nobenega kurza in so delale zgolj na to, da ne padejo preveč lastni popirji.

Velikanski polom na berolinski borzi je povzročil, da so pričeli nastopati vladni listi, ki so bili dozdale rezervirani. »Lokalanzeiger« priporoča nemškimi trgovcem, naj se ne blamirajo pred svetom, ker tega ne store ne pariški in tudi ne londonski borzijanci. List naznanja, da gre zdaj za to, da opusti Nemčija v Maroku svoje politične, a ne svojih gospodarskih koristi in priporoča, naj borza ne veruje vznemirajočih poročil. Pariški »Journal« poroča, da sta se v temeljnih zadevah več pobotala v Kiderlen-Wächter in Cambon in da je od francoske vlade odvisno, če se bo kriza še zavlačevala ali ne.

Tripoličansko vprašanje.

Med Turki in Italijani se pojavlja jo glede na Tripolis resna nasprotstva. O stanju tripoličanskega vprašanja so došla sledeča brzoglasna poročila:

Carigrad, 11. septembra. Tukajšnji italijanski diplomatični krogi zagotavljajo, da se glede na Tripolis italijanska vlada še ni pogajala s Turčijo. Italijani se pritožujejo, da tripoličanske turške krajne oblasti zistematično ovirajo Italijane in dajejo prednost drugim narodom. Neko 30 km dolgo cesto so Turki izročili nekemu Francozu, dasi so jo zmerili italijanski inženirji. Nasproti tendenci Italije dobiti vodilno gospodarsko mesto v Tripolisu naglašajo Turki, da ne morejo Italijanom več dovoliti kakor drugim narodom. Turška vlada obrača nekaj

prilezli ven, bi se moral, mislim, vsakdo, ki bo pogledal na vas, zagrohotati. Rad bi vas videl pri luči; vi ste bržkone zelo smešni.

»Kako pa vi? Vi ste v tem slučaju ravnotako smešni. Tudi jaz bi vas rad videl.«

»Vi, da, vi!«

»Vi nosite gotovo pečat nemoralnosti, mladi gospod!«

»A! Bežite vi s svojo moralnostjo! Kako pa vi veste, zakaj sem jaz tukaj? Jaz sem tukaj po pomoti, jaz sem se zmotil v nadstropju. In vrag vedi, kako da so me pustili noter! Ona je bržkone v resnici pričakovala nekoga — vas ne, to se razume. Jaz sem hitro zlezal pod posteljo, ko sem zaslišal vaše neumne korake, ko sem videl, kako se je dama prestrašila. Poleg tega je bilo tudi temno. Da, čemu pa se opravičujem pred vami? Vi, gospod, ste smešen, ljubosumen stavec. Zakaj pravzaprav ne grem ven. Vi morebiti celo mislite, da si ne upam iti ven? Ne, gospod, jaz bi šel že davno ven, pa sedim tukaj samo iz usmiljenja do vas. No, kaj pa opravite vi brez mene tukaj? Saj boste stali kakor klada pred njimi, saj vam ne bo prišlo nič pametnega na misel.«

»Ne, zakaj pa kakor klada, Zakaj pa ravno kakor ta predmet? Ali bi me ne mogli primeriti s čim drugim, mladi gospod? Zakaj bi mi ne prišlo nič pametnega na misel? Ne, mi bo že prišlo.«

»O moj Bog, kako laja ta pes!«

»Tss! Ah, saj res... To je vsled tega, ker vi venomer klepetate. Vidite, zbudili ste psa. Zdaj pa imava vraga nad seboj.«

(Dalle.)

časa sem večjo pozornost obrambni Tripolisa. Poleg nameravanih trdnjav hoče ustanoviti tudi več municijskih skladišč. V Pernu pa nakupi dve moderni križarici, ki se pošljeta v Tripolis. Novi tripoličanski vali, Bekir Sami beg, je izjavil, da ne veruje, da bi zasledovali Italijani po listih napovedano politiko glede na Tripolis.

Carigrad, 11. septembra. Turški poslanik v Rimu Kjazim beg je konferiral v soboto glede na Tripolis z velikim vezirjem.

Čehi in Nemci.

Nemci so že zavzeli svoje stališče glede na takozvana pravna pogajanja med Čehi in Nemci. V soboto popoldne je zborovalo načelnstvo nemških deželnozborskih strank. Naznanilo se je, da skliče vlada 20. t. m. češki deželni zbor. O seji se je izdal komunique, po katerem so Nemci voljni pritrčiti permanentni narodno politične komisije in ne ugovarjajo, da izvoli deželni zbor šolsko komisijo, ki bi se posvetovala o ureditvi učiteljskih plač in da meritornih razprav ne pripuste, dokler ne poroča narodno politična komisija. Za danes popoldne ob 2. je sklicana zveza nemških nacionalnih deželnih poslancev Razprava je bila zelo živahna. Dr. Urban je poročal o Thunovih predlogih. Češki narodni socialisti in pristaji češkega deželnega prava so imeli tudi svojo sejo. Sklenili so, da ostanejo združeni v svojem neodvisnem klubu. Izjavili so nadalje, da ne smatrajo Čehov vezanih po sklepih dosedanjih pogajanj in vzeli z zadovoljenjem na znanje, ker se zavzame velik del čeških agrarcev za načelo, brez češkega deželnega zbora tudi državni zbor ni mogoč. Zahtevajo delozmožnost češkega deželnega zbora, ki naj pred vsem reši proračun, razpravlja o uvedbi splošne volilne pravice v deželni zbor in izpremembo poslovnika. Ministrski predsednik baron Gautsch je sklenil da odgodi svoje praško potovanje z ozirom na posvetovanja, ki jih mora imeti z načelniki strank, ki pridejo v torek na Dunaj, da se posvetuje o sklicanju deželnega zbora. ki bo sklican najbrže 5. oktobra. O pravnih pogajanjih Čehov in Nemcev so došla danes sledeča poročila:

Praga 11. sept. Danes namerava namestnik Thun nadaljevati posvetovanja z voditelji čeških in nemških strank. Večina čeških in nemških deželnih poslancev je že došla v Prago, ker je že splošno znano, da bo sklican češki deželni zbor 20. t. m. Češki poslanci sklepajo o pravnih predlogih 16. t. m., nemški 16. t. m. Deželni zbor naj bi imel 4 seje. V prvi seji se prečitajo vloge in predsedstvena naznanila in predlaga permanentna narodno politična komisije. Če deželni zbor v svoji drugi seji sprejme ta predlog, se izvedejo potrebne nadomestne volitve v komisijo. Nameravajo tudi voliti šolsko komisijo in če bo mogoče, rešiti nekaj zadev glede na uime.

Praga 11. sept. Dobro poučeni krogi trde, da namerava Gautsch potovati v Prago začetkom oktobra. Državni zbor se najbrže skliče 10. oktobra. Zavzel bo stališče glede na draginjo in na železniške zadeve. V Prago hoče Gautsch na vsak način, da pokaže kako se zanima vlada za spravo med Nemci in Čehi.

Praga 11. sept. »Prager Tagblatt« poroča: »Če bodo uspešna praška pogajanja, se izpremeni vlada tako, da se imenujeta nemški in češki minister krajan. Med Čehi prideta v poštev Mastalka in Udrzal, če pa ostanejo pogajanja brezuspešna, se sestavi uradniško ministrstvo, v katerem bi postala češka uradnika voditelja železniškega in naučnega ministrstva.«

Praga 11. sept. Včeraj so bili v malone vseh čeških mestih shodi v spomin cesarskega reskripta o kronanju, ki je izšel pred 40 leti.

Ij Glasbena šola »Ljubljane« se otvori v ponedeljek, 18. t. m., s sveto mašo. Podučevalo se bo solopetje, deklamacija, klavir, teorija, harmonija, kontrapunkt, glasbena zgodovina in zborovo petje. Vpisovanje se vrši prihodnji četrtak, petek in soboto od 3. do 6. ure popoldne in v nedeljo od 10. do 12. dopoldne v hotelu »Union«, vhod iz Frančiškanskih ulic, desno, I. nadstropje. Podrobnosti bodo razvidne iz plakatov. Pojasnila daje šolsko vodstvo ob gori navedenih dneh. Uredbo šole, učni načrt in učne moči je vzela visoka c. kr. deželna vlada z razpisom z dne 23. novembra, št. 3235, odpruže na znanje. — Vsled ogromnih žrtev, ki jih bo zahtevala letos vnanja organizacija pevskih zborov, se odbor ni mogel odločiti za razširjenje šole, katero se pa sigurno izvede s prihodnjim šolskim letom. Lanska javna skušnja je

pokazala tako lepe uspehe te glasbene šole, da ni dvoma, da bo število učencev letos izdatno narastlo. Zato naj se blagovolijo starši z gojenci čim prej zglasiti, ker je uredba ur s tem olajšana. Vstop med polletjem ni mogoč.

Dnevne novice.

— Slovenska zmaga na Koroškem. V na skrajni nemški meji tik Beljaka ležeči občini Gernberg so pri občinskih volitvah Slovenci sijajno zmagali. Od 18 odbornikov je 15 naših.

— Lepa pravica! »Mir« 9. t. m. piše: »C. kr. oblasti na Koroškem štrajkajo, kadar je treba izvršiti kako razsodbo najvišjih sodišč, ki ravno ni vrezana po nemškem kopitu. Sedaj se pa skuša v tej čudni čednosti c. kr. avstrijskih oblasti izkazati tudi naučno ministrstvo. Dne 5. julija 1910 je razsodilo c. kr. državno sodišče na Dunaju da imajo šentdanijelci in Strojanci pravico do slovenske šole; državnemu sodišču je sledilo upravno sodišče, ki je dne 16. februarja razsodilo ravno tako. Na razsodbo tega sodišča so c. kr. oblasti naravnost vezane, to se pravi: c. kr. oblasti morajo stvar uravnati tako, kakor je razsodilo upravno sodišče. Med c. kr. oblasti, ki se morajo ukloniti razsodbam c. kr. upravnega sodišča, je spadalo dosedaj tudi naučno ministrstvo. Toda kakor vse kaže, je postala tudi ta oblast ravno tako kakor deželni šolski svet avstrijske Turčije pokorna dekla nemškega Volksrata. Samo ako upoštevamo to razmerje med šolskimi oblastmi in nemškim Volksratom, moremo razumeti, da naučno ministrstvo še do danes ni našlo časa, izvršiti razsodbi državnega in upravnega sodišča glede jezikovne uredbe šol v Št. Danijelu in na Strojni. Naučno ministrstvo štrajka, ker bi moralo izvršiti stvar, ki nemškemu Volksratu ni všeč! So res krasne razmere v naši ljubi Avstriji, kjer tekmujejo državne oblasti v tem, kako je treba dati vzglede o preziranju od cesarja potrjenih postav.« — To so zelo ostre, a popolnoma upravičene besede. Če bi bilo državno sodišče razsodilo v prilog Nemcem, bi se bile državne oblasti kaj hitro požurile, da razsodbo uveljavijo, če se pa gre za koroške Slovence, je stvar ravno narobe. Taka pravica je eno pasjo figo vredna.

— Socialno demokratski shod zoper draginjo se je včeraj vršil v »Mestnem domu«. Kakor danes »Zarja« piše, je bil to »Impuzanten shod«, torej čisto nove vrste priredba. Sodrugi so zbornali skupaj vse svoje pristaše iz vseh vetrov. Govori so bili po znani maniri in so se le ponavljale stare fraze. Tone Kristan je rekel, da so argentinsko meso zato v Italijo odpeljali, da se bodo z njim mastili rimski papeži in ostali katoliški apostelniki in patriarhi, Ethin Kristan pa je vpil, naj meso pride odkoder hoče, iz Argentine ali Sibirije ali pa od severnih medvedov na tečaju, biti mora! Če sta najbolj učena dva dohtarja slovenske socialne demokracije take klatila, kaj še drugi! Udeleženci so po shodu nekoliko pred »Katoliško tiskarno« podemonstrirali kakor da bi bila ta draginja kriva, sicer pa se ni zgodilo nič posebnega kakor to, da je policija sodrugom na Resljevi cesti konfiscirala nek lesen drog, ki je nosil nek bedast napis. Tako je bilo tudi za humor preskrbljeno. Ljubljana se za komedijo sočijev ni nič brigala, še običajnih radovednih gledalcev ni bilo veliko. Draginja je seveda po tem shodu ista kakor je bila pred njim.

— Ročni zapisnik za učitelje izda Slomškova zveza. Opozarjamo ponovno nanj tako naše učitelje in učiteljice, kakor tudi krajne šolske svete in naše šolske korporacije, da se naši ljudje in zastopi ne bodo posluževali ročnega zapisnika liberalne Učiteljske zveze, ki ga tiska tiskarna »Jutra« in budistične »Naše Bodočnosti«.

— Črnogorski kralj Nikolaj je došel 10. t. m. popoldne iz Reke v Trst.

— Umrl je danes v kandijski bolnišnici usmiljenih bratov gosp. Matija Petrič, vpokojeni učitelj v Strugah.

— Iz sodne službe. Deželnosodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča v Logatcu, dr. Stefan Kraut, je prestavljen v Novo mesto, sodnik Jožef Prevec v Logatcu pa je imenovan za okrajnega sodnika in sodnega predstojnika v Logatcu.

— Ljudsko šolstvo. Okrajni šolski svet v Črnomlju je prestavil dosedanjega prov. učitelja v Dobličah Jožefa Goriška na lastno prošnjo na enorazredniško v Adlešičih ter imenoval absolutiranega učiteljskega kandidata Jožefa Goleta za prov. učitelja v Dobličah. — Okrajni šolski svet je imenoval absolutiranega učiteljskega kandidata Ivana Stenovca za prov. učitelja na dvorazrednici v Št. Vidu pri Cirknici. —

Kranjski dež. šolski svet je vpokojil definitivno učiteljico v Predvoru Angelo Miklavčič na lastno prošnjo. — Okrajni šolski svet v Logatcu je imenoval dosedanjega prov. učitelja in voditelja šole v Slapu Metoda Požarja za prov. učitelja in voditelja v šole v Rovtahu. — Okrajni šolski svet v Kamniku je imenoval prov. učiteljico v Zgornjih Pirničah Pavlo Bergant za prov. učiteljico in voditeljico enorazrednice v Spitaliču.

— 104 leta star — peš z Dunaja v Trst. »Piccolo« poroča, da je prišel v soboto v tržaško mestno bolnišnico nek starček z dolgo sivo brado, da bi ga sprejeli v oskrbo. Pravil je, da je popolnoma brez moči ter nima nikogar svojcev na svetu in ne vé, kam bi se obrnil. Na vprašanje zdravnika se je izkazal s potnim listom, izdanim od ruskih oblasti ter z različni legitimacijskimi papirji, iz katerih je razvidno, da se piše Robert Srymanski in da je star 104 leta. Srymanski je izpovedal, da se je vozil iz Krakova na Dunaj z železnico, z Dunaja pa je potoval peš v Trst. Pri sebi je imel še 5 K 94 vin. Starčka so sprejeli v bolnišnico.

— Obsojen je bil pred tržaškim okrajnim sodiščem zdravnik dr. Veronese z globo 20 K, oziroma z dvanajstnim zaporom, ker je svojo kuharico Vekoslavo Hauptmann razžalil s »ščavo« in »idijotko« ter vrgel proti njej v svoji narodni ogorčenosti kozarec.

— V morje so spustili v Trzinu na Goriškem največji dosedanj avstrijski trgovski parnik »Kaiser Franz Josef I.« in križarko »G.« Navzoči so bili nadvojvodinja kumica Marija Jožefa, njen sin nadvojvoda Maks, princesa Matilda saksoska in različni visoki vojaški in civilni dostojanstveniki.

— Požar na Grahovem. Na Mali Šmaren je po Ave Mariji pričela goreti kopica pri Cajbahu. Ogenj se je hitro razširil na bližnja dva skednja, ki sta pogorela. V nevarnosti pa je bila cela vas vsled grozne suše in pomanjkanja vode. Hitro je pritekla na pomoč požarna bramba iz Žerovnice in ogenj omejila. Ravnotako je v hitrem času prišla na pomoč tudi požarna bramba iz Dolenjevasi. Vsa čast jim! Tudi vojakji so pomagali pri gašenju, ki so bili tu čez noč, vračajoč se iz manevra nazaj v Gorico. Kdo je zažgal, se ne vé. Najbrž je kdo vrgel gorečo cigareto v kopico in se je tako vnela.

— Samomor. V soboto popoldne s je v Trstu na tragičen način končala življenje gospa Viktorija Dobavšek, soproga slovenskega trgovca v Trstu. V duševni zmedenosti je skočila iz 3. nadstropja svojega stanovanja v ulici S Francensco št. 4 na kamenito dvorišče ter nezavestna obležala. Prepeljali so jo v bolnico, kjer pa je kmalu izdihnila. — Tudi iz tretjega nadstropja je skočil brivec Albin Gaspardis. Samomor je izvršil v skrajni pijanosti, tako, da se mu poprej ni upal nihče približati. Gaspardis je obležal mrtev na tleh.

— Duhovniške vesti s Koroške. — Prezentirani so sledeči gg. župniki: Peter Kugler v Greifenburgu na mestno župnijo Volšperg; J. Šilhavy v Steuerbergu na župnijo Sirlitz; Karol Hraba v Djekšah na župnijo Šmarjeta v Rožu; Ivan Sekol na župnijo Vogrče. — Prestavljeni so: Gospod kaplan Valentin Mörtl v Sveče; gosp. Joso Rudl iz Sveč v Dvor; gosp. Florijan Joham iz Št. Vida ob Glini v Greifenburg. — Novo nastavljeni so: O. Pij Žankar iz frančiškanskega reda kot provizor v Žabnice; o. Adolf Čadež je prestavljen v Kostanjevico pri Gorici; gosp. Salez Vodošek iz istega reda kot provizor v Ovčjivesi; gospod J. Wogner, poprej dominikanec v Gradcu, kot mestni kaplan v Št. Vid ob Glini; gospod J. Klöcker, duhoven v Ameriki, kot provizor v Kani; gospod Peter Schnepf iz solnograške nadškofije v Št. Gandolf.

— Na gimnaziji v Novem mestu je razpisana suplentura za klasično filologijo; iz telovadbe izprašani kandidati imajo prednost. Prošnja se mora vložiti takoj pri ravnateljstvu novomeške gimnazije.

— Iz Mekinj. Strela je udarila v nedeljo dne 11. t. m. krog 4. ure popoldne v hlev židarskega mojstra Lojzeta Iskra na Bregu ter mu je ubila lepo kravo. Nevihta je bila huda.

Ljubljanske novice.

Ij »Ljudski odere« igra v nedeljo, 17. t. m., ob 7. uri zvečer Finžgarjevo izvirno narodno igro s sodelovanjem »Ljubljane«: »Divji lovec«. Vstopnice je za v predprodajo sprejela iz prijaznosti »Katoliška Bukvarna«, kjer se dobe od danes naprej. Ker je ta dan občni zbor S. K. S. Z. in se je nadejati velikega navala, priporočamo vsakomur, da si kupi in zasigura vstopnice v predprodaji.

Ij Za pokojno cesarico Elizabeto se je danes ob 10. uri dopoldne brala v stolnici slovesna zadušnica.

Ij Nova uvedba užitninske uprave. Na to notico od 6. septembra se je oglašila prizadeta stran in nam podala naslednje pojasnilo, katero radevolje priobčujemo in sicer zato, da slišimo oba zvonova. V torek 5. t. m. o pol eni popoldan je peljala dekla Jožefa Merharja iz Spodnje Šiške kosilo delavcem. Na vprašanje paznika, kam da gre in ali ima kaj užitnini podvržene, odgovori ona nato, da ima 3 litre vina, da pa ne more plačati, ker nima denarja. Nato je paznik opomnil, da ako ostane to vino pod mestnim rajonom, je treba plačati užitnino; ako pa gre ven iz mestnega rajona, si je treba pa transitno boletu preskrbeti in dotični znesek pri tukajšnji mitnici založiti in na tržaški mitnici pri izstopu zopet tirjati nazaj. Ker se je pa dekla izrazila, da nič ne plača in tudi nobene vsote ne založi s pristavkom: »Vzemite to vino in drevi, ko se vrnem, vzamem vino nazaj,« je paznik nato vino vzel in si ime njenega gospodarja zapisal. Zvečer, ko je Mrhar po osmi uri na mitnico prišel, je bil v službi drug paznik. Mrhar je začel paznika sramotiti in psovati, da so se ljudje zgražali nad tekim početjem Mrharja nad paznikom; vsled tega je eden navzočih gospodov izustil besede »zabiti kmet«; ni pa tega rekel nihče od užitninskega osebja. Kar se tiče navedenega paznika, je bil on popolnoma miren in hladnokrven in se ni spustil v naveden prerok z Mrharjem, ker se mu je to bolj pametno zdelo. Kar se pa prvega paznika tiče, je z vinom popolnoma po predpisih ravnal; isto bi bil moral storiti z gnatjo, kuhano ali pečeno, ako bi jo našel. To se godi že davno po vseh mitnicah in ne samo na Marije Terezije cesti. Pri tem moramo tudi omeniti, da se zde užitninski uslužbenci nekaterim ljudem takorekoč kot ničle in so izpostavljeni sramotnjenju. Zgodí se večkrat, da stranka brez povoda nad enim ali drugim uslužbencem svojo jezo izlije. Če se pomisli, kako težavno službo opravlja užitninski paznik, se mora reči, da zasluži od strani občinstva večjega spoštovanja in večje obzirnosti, kakor jo sedaj uživa.

Ij Vojaška nastanitev. Vse one stranke, stanujoče v mestnem okrožju ljubljanskem, katere so za časa letošnjih vojaških vaj tranzenalno prenočile bodisi častnike, moštvo ali konje, oglašajo naj se radi izplačila nastanjenjavnih pristojbin od jutri, 12. septembra dalje z dokazili v nastanjenjavnem uradu mestnega magistrata (pisarna mestnega ekspedita) od 11. do 2. popoldne ali od 4. do 6. zvečer.

Ij Samoumor. 8. t. m. zvečer se je vrغل na prelazu glinške ulice pri Ljubljani pred lokomotivo vrhniškega vlaka 51letni, v Slivno pri Ljubljani pristojni Josip Makolo, kamnoseški pomočnik. Vzrok samoumora ni znan. Strojevodja je samomorilca opazil in že na kakih 10 metrov dalje ustavil vlak. Ponesrečenec je bil stlačen pod tekozvano strojevo metlišče in je živel le še nekaj minut.

Ij V znamenju draginje. Včeraj zjutraj sta zasačila dva posestnika iz Tomačevega neko delavko, katera je na polju kradla zelje in krompir. Moža sta delavko privedla na policijsko stražnico na Hrvatskem trgu, kjer je izjavila, da mora preživljati sedem otrok, mož ji je pa dal samo 7 kron tedenskega zaslužka in da je tatvino izvršila le vsled skrajne sile.

Ij V Ameriko jo je hotel v soboto popihati Martin Zupanc, rojen l. 1892, v Gotovljah pri Celju in tja pristojen, in se ogniti vojaški dolžnosti. Namen mu je pa na kolodvoru službujoči nadstražnik Nikolaj Večerin preprečil s tem, da ga je aretoval. Oddali so ga deželnemu sodišču.

Ij Zaradi petja. Včeraj popoldne je v neki gostilni v Sodnijski ulici rekla natakarka gostu, nekemu slikarskemu pomočniku, da ne zna peti. Pa jo je zato oštel, potem pa hotel oditi. V tem sta ga pa naskočila dva čevljarska pomočnika ter mu na glavi prizadejala več lahkih poškodb, naposled ga je pa eden še ugriznil v levi mazinec. Vse to je moral možakar prestati, ker ni znal peti.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marij Žoraga, sin vlakovodje, 8 mesecev. — Izidora Gabrovšek, rejenka, 5 mesecev. — Marija Gorše, delavka, 51 let. — Pavel

Zafran, rejenec, 6 mesecev. — Milan Brolih, sin mizarskega pomočnika, 15 dni. — Jakob Bernik, hlapec, 37 let. — Marjeta Nezeg, posestnikova žena, 44 let, Fran Cacak, hišni posestnik, 76 let. — Ivana Stajenko, hči hlapca, 4 mesece. — Josip Mokole, kamnoseški pomočnik, 50 let. — Terezija Vidgaj, delavčeva žena, 32 let. — Fran Podboj, c. kr. poštni asistent, 31 let. — Fran Zupančič, posestnik, 64 let. — Alojzij Filipič, delavčev sin, 2 leti. — Frančiška Kravogel, zasebnica, 54 let. — Ivan Stritar, hišnik, 72 let.

Ij Čegavo je kolo? V Žužemberku je bil aretovan Jakob Oberstar iz Marinčevasi pri Krki, kateri je imel črno kolo z napisom »Fahrradwerke A. Greger & Co. Commanditgesellschaft Wien.« Kolo je prostega teka, pneumatika ima rdeče črte. Oberstar trdi, da je to kolo ukradel dne 27. avgusta ob 10. uri dopoldne pred neko trgovino v Florijanski ulici v Ljubljani. Lastnik naj se čimpreje zgłosi pri policiji.

Štajerske novice.

Š Šmarje pri Jelšah. Pri sloveči romarski cerkvi sv. Roka v Šmarju se je vršil včeraj ob ogromni udeležbi velik deklinški shod. Do blizu tisoč deklet, večina Marijine družbenice, so prišle največ v procesijah z dušnimi pastirji iz 3 obmejnih dekanij in od daleč drugod. Šmarska in rogaška dekanija sta bili zastopani po vseh župnijah. Cerkevni govor zunaj cerkve je imel organizator č. g. žup. Gomilšek, ki je tudi vodil dopoldan. Zborovanje pri cerkvi. Govorilo je do dvajset deklet, ravno toliko jih ni moglo nastopiti vsled pomanjkanja časa. Peli so trije zbori. Po slovesnih litanijah in cerkvenem govoru šmarskega kaplana č. g. Sinko so procesije odšle. Pri tem shodu se je pokazal velik napredek naših deklet. Navdušenje in zadovoljstvo je bilo vse splošno.

Telefonska in brzojavna poročila.

REKONSTRUKCIJA KABINETA?

Dunaj, 11. septembra. »Neue Freie Presse« trdi, da se bo še pred sklicanjem parlamenta, to je **5. oktobra t. l.**, izvršila rekonstrukcija kabineta. Baje Jugoslovani ne dobe ne ministra-krajana ne resortnega ministra, od dose-danjih ministrov ostanejo menda v novem Wickenburg, Stürgkh, Georgi, Hochenburger in Zaleski. Čehi zahtevajo bojda razun ministra-krajana še dva češka ministra-uradnika. Sicer pa da je rekonstrukcija odvisna od pravne akcije na Češkem.

SKLICANJE ŠTIRIH DEŽELNIH ZBOROV.

Dunaj, 11. septembra. Češki in nižjeavstrijski deželni zbor sta sklicana na 20., predarlški in tržaški pa na 25. t. m.

LORD-MAYOR NA DUNAJU.

Dunaj, 11. septembra. Danes je cesar sprejel londonskega lord-mayorja v avdijenci.

MAROŠKA AFERA.

Berolin, 11. septembra. Danes so-dijo tukaj o nemško-francosikh pogajanjih radi Maroka ugodno. Splošno prevladuje mnenje, da se bo sporazum dosegel.

IZBRUH ETNE.

Rim, 11. septembra. Na severni strani Etne sta se odprla dva nova kratra, ki bruhata iz sebe pepel in mo-gočne oblake dima. Zemlja se trese, več krajev je v nevarnosti.

DRAGINJSKI NEMIRI.

Pariz, 11. septembra. Draginjski nemiri trajajo dalje. V pariškem delavskem predmestju Beleville so izgnali nekega laškega anarhista. V Charle-ville je moralo posredovati vojaštvo. Charlevillsko delavstvo je proglasilo 24urni generalni štrajk.

KOLERA.

Bukarešt, 11. septembra. V Brailli je obolelo devet oseb na koleri.

Carigrad, 11. septembra. Tu je obo-lelo na koleri 30 oseb, 5 pa umrlo.

TRTNA AFERA.

Dunaj, 11. septembra. Vsled priži-va drž. pravdnštva je kasacijski dvor razveljavil razsodbo c. kr. dež. sodišča

v Trstu, vsled katere so bili takozvani kraški »trtjoni« popolnoma oproščeni ter določil dne 29. t. m. razpravo na Dunaju pred kasacijskim dvorom.

Stara Ljubljana.

Prejeli smo: V zadnjem času je bilo renoviranih oziroma prebarvanih nekaj fasad pri hišah, ki reprezentujejo naš ljubljanski barok oziroma terezijansko dobo, tako ne-srečno, da so izgubile prejšnji lepi karakter. Premnogo ljubljanske arhitekture razdrli je potres, n. pr. več kot polovico »Gosposke ulice«, kjer je stal značilni »Knežji dvorec« in marsikaka značilna baročna oziroma ro-koko hiša. Med drugim bila je prebarvana n. pr. nekdanja dr. Ahazhizheva hiša na Starem trgu in Recherjeva hiša na Valva-zorjevem trgu. Prejšnja rdeča temeljna barva teh dveh fasad, s svetlejšimi toni odzidkov in ornamentike in črno pobarvanimi želez-nimi ograjami, bila je čisto v smislu dobe iz katerih datira arhitektura ter je dajala izra-zitost tem hišam, ki sta izmed umetniško najboljših ljubljanskih fasad. Z arhitekturo v skladu bila bi sicer tudi močno zelena temeljna barva z rumenkastimi detajli, kakor je bila v dobi, iz katere datirata ti stavbi, v navadi. Nova brezizrazna, medla barva fasade, vzela pa jima je vso značilnost ter vpliva slabo tudi na okolico. Ali ne bi mogel vplivati mestni stavbni urad tudi pri bar-vanju fasad na posestnike oziroma stavb. podjetnike, da bi se pri renovacijah ohrani-lo, kar je dobrega? Skrajni čas je! Mest. stavb. urada dolžnost bi bila brigati se za ohranitev tipičnih posebnosti ter negovati takozvani »Heimatschutz«. Tudi stavb. pod-jetnikom bi bilo treba gledati, da vplivajo po svoje na to, da je mestna zunajnost estetično kaj vredna, saj se da z malimi žrtvami napraviti kaj umetniškega. Skrbite za Ljubljano! A. B.

Doktor juris, ki je dovršil vse skušnje in rigoroze z dobrim uspehom, želi vstopiti v notarsko pisarno za konci-pienta. Morebitne ponudbe naj se bla-govolijo poslati na naslov »Doktor juris, na upravništvo »Slovenca«. 2719

2726

†

Vilma Podbojeva, roj. Seemann naznanja v svojem in v imenu rodbine Fran Podbojeve v Ribnici vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm, da njen iskreno ljubljani soprog, gospod

Fran Podboj

c. kr. poštni asistent

po dolgi in mučni bolezni danes ob polu 1. uri popoldne previden s sve-timi zakramenti v Gospodu zaspal.

Truplo predraga rajnika bode prepeljano v ponedeljek dne 11. t. m. ob polu 5. uri popoldne iz hiše žalosti Gradišče št. 15 v Ribnico, kjer se položi v torek dopoldne k več-nemu počitku.

Maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi v Ribnici.

Predraga pokojnika priporo-čamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana-Ribnica, 9. sept. 1911.

†

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm žalostno vest, da je naš predobri soprog, oziroma oče, brat, stric, tast in svak, gospod

Josip Dolgan

trгоvec in posestnik

danes ob 4. uri popoldne v 53. letu svoje starosti po dolgi, mučni bo-lezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v nedeljo, dne 10. septembra ob 1/2 5. uri popoldne.

Predraga pokojnika priporo-čamo v pobožno molitev in blag spomin.

2724

Zg. Košana, 8. septembra 1911.

Žalujoča rodbina.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dni	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
9	9. zveč.	735.6	17.2	sl. jzah.	del. jasno	
10	7. zjutr.	733.6	13.0	brezvetr.	jasno	5.2
	2. pop.	733.4	26.2	sl. vzh.	pol. ob.	
	9. zveč.	739.2	15.0	brezvetr.	del. obl.	
11	7. zjutr.	741.1	10.4	sl. jzhv.	jasno	8.3
	2. pop.	740.1	20.1	sr. jug.		

Srednja predvčerajsnja temp. 18.1°, norm. 15.7°
Srednja včerajsnja temp. 18.1° norm. 15.6°.

Dividenda

2723

določene na današnjem občnem zboru del-ničarjev za upravno leto 1910/1911 izpla-čujejo se proti predložitvi dotičnih kuponov v naših blagajnah v Kolinu, Prostjeovu, Ljubljani in Sadowi Wisznii, dalje v Češki banki v Pragi, v Pražské úverni banki in njenih podružnicah, v poso-jilnici kralj. mesta Kolina, v menjalnici kreditnega društva posojilnice in za-stavljalníc v Prostjeovu ter v ljub-ljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah.

V Kolinu, dne 8. kimavca 1911.

Kolinska tovarna kavinih primesi
trgovsko delniško podjetje.
Vincenc Krička, m. p. predsednik upr. sveta.

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kozm. zobo-

distič. sred-

stvo

Seydlin

Izdelovatelj

O. Seyd

Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

PURANI

230 komadov, veliki, lepi, težki po 6 kg, so naprodaj do petka na Vodnikovem trgu. 2726

V hotelu „VEGA“ Sp. Šiška

se odda več stanovanj, posamnih sob, gostilna in lep prostor za prodajalno s 1. novembrom t. l. Več osebno pri last-niku v hotelu »Vega« ali Ljubljana, Metel-kova ulica št. 19. 2723

Primerne službe išče

kurjač in strojnik

Dosedaj je z dobrim uspehom opravljal več-letno službo pri lokomobilah. Nastop po dogo-voru. Naslov pove uprava Slovenca. 2706

„NUISOL“

od Bergmann & Ko., Tešín (Tetschen) ob Labi je in ostane, pozneje kot doslej nedosežen v svojem presenečenim naravnem pobarvanju las in brade. — Dobiva se v svetli, rujavi in črni barvi steklenica po K 2.50 pri: Antonu Kancu, drogerija; O. Feitich-Frankheim, brivec.

Veletrgovina s špecerijskim blagom in deželnimi pridelki

Anton Kolenc v Celju

Glavna zaloga: Graška c. 22, Podružnica „Narodni dom“

Prazen je izgovor, da se mora blago iskati pri tujcih, ker vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsa-kem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim blagom tako, da zamore proti vsaki konkurenci popolnoma ustreči zahtevam cenj, gosp. trgovcev in prosim za mnogo-brojni obisk o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poizkusom.

Veletrgovina gg. duhovnikom ponudim voščene, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve.

V zalogi imam vsakovrstna vrtna semena zanesljive ka-kovosti, ter opozarjam slav. občinstvo na nakup istih, kakor tudi ostalega špecerijskega blaga, ter deželnih in drugih pridelkov.

Ia Zabukovski premog ponudim po K 2.10 za 100 kg pri odjemu celega voza prosto v hišo postavljen v Celju, dragam po dogovoru.

Kupim tudi vsako množico deželnih pridelkov, kakor žita, rižola, orehovi t. d., t. t. d. ter rabljene solnate in druga vrče, petrolejske in oljate posode.

Pismena naročila se izvršujejo z obratno pošto. 2859

Starši!

Pri nabavi oblek in površnikov za jesen in zimo priporočamo novo domačo tvrdko

Maček & Komp. Franca Jožefa cesta 31 v bližini glavne pošte.

Znano reelna postrežba. Solidno blago. Sprejemajo se naročila tudi po meri.

Starši!

Zastarelo naziranje.

Minuli mesec se je dvobojeval grof Sternberg s tistim mažarskim plemičem, ki je smešil armado. Sternbergova sekundanta sta bila dva člana takozvanega konservativnega visokega plemstva princ Alfred Liechtenstein in princ Leopold Croy. Ker vladajo glede na dvoboj v plemiških visokih krogih precej laksana načela, se je oglašil proti dvoboju tudi član visokega plemstva, ki je priprost menih, benediktinec emavskega samostana, p. Ildefonz Liechtensteina, sorodnik Sternbergovega sekundanta princa Alfreda Liechtensteina.

V septemberski številki Bonificijeve korespondence objavlja p. Liechtenstein z ozirom na zadnji dvoboj članek, ki ostro obsoja dvobojno razvado. Članek je važen pred vsem zato, ker je nastopil katoliškega plemstva član knežje rodbine Liechtensteinove. Knežji člankar izvaja:

Listi raznih smeri izjavljajo, da se je zopet srečno končala neka častna zadeva. Ko sem to čital, sem se spomnil na neki prizor minulih dni. Moj rajni oče mi je bil od nežne moje detinske dobe vzor moštosti in viteštva, kar je ostal do svoje sive starosti, do konca svojega življenja. Če tudi se je upognila njegova orjaška postava, oslabil mogočen njegov glas, osiveli lasje in se tresla njegova trdna roka, srce mu je še vedno toplo tolklo za Boga, cesarja, domovino in armado. Ne dolgo predno je umrl, so me moji predstojniki poslali k njemu, da vidim njega in mojo mater, da govorim z njima, da ju tolažim. »Kaj zdaj proučuješ?« me vpraša neki večer. Povedal sem mu, da se pripravljam za duhovski stan. Nato mi je rekel: »Predvsem se moraš pečati s tem, kar moraš znati glede na izpovedovanje. Nikdar nisem dvomil, da je izpovedovati veliko, resno in težavno znanje. Popolno resnost sem pa šele zapopadel, ko sva nekoč govorila z nekim duhovnikom o dvoboju in mi je povedal, kako kaznuje cerkev dvoboj. Tega nisem vedel. A v tistem trenutku so se mi odprle oči in sem izpoznal resnico.« — In pristavil je še: »Upam pa, da se bo dvobojevanje kmalu končalo, ker je junak in visoki plemič Alfonz Bourbonški uvedel tako mogočno gibanje proti dvoboju.«

Tako je sodil in govoril moj oče. Njemu je bila vedno merodajna zgolj razsodba cerkve, kateri se je rad uklonil, tudi če ni takoj razumel, zakaj tako sodi cerkev o kaki zadevi. Je-li je bil za to moj oče manj možat in manj viteški? Nasprotno. Kot vojak in kot plemič je bil prepojen duha avtoritete, kateri se je brez kritike in nerganja udal, kadar je odločila avtoriteta.

Kakor je mislil in govoril moj oče, tako sem mislil in govoril tudi jaz. Še kot gimnazijcu mi ni bil dvoboj nič več nerazumljiv. Odločilna je bila zame beseda cerkve. Resno premišljevanje in novo duševno okrožje, v katero me je dovedla božja milost, me je dovedlo do višjega in vznesenega naziranja. Zdaj šele sem jasno videl in izpoznal, da se mora zmetavati dvoboj s stališča pameti, s stališča naravnih zakonov in s stališča katoliške morale. Uvidel sem, da sta cerkev in država poklicani nastopiti z najostrejšimi kaznimi proti dvoboju.

Ko je papež Pij IX. s konstitucijo Apostolicae Sedis leta 1869 zelo omejil število ekskomunikacij in odpravil veliko cenzur, je najodločnejše obsodil dvoboj, obnovil izobčenje iz cerkve glede na duellantne in sekundante in pridržal odvezo krivcev papežu.

Upravičeno lahko vprašamo, kako je mogoče, da je kljub nasprotstvu med dvobojem in zdravom pametjo, naravnim zakonom, krščansko pravdom, cerkvenim in državnim redom še tako veliko število tistih, ki obožujejo dvoboj? Kako naj razlagamo, da se zavzemajo za dvoboj sloji in krogi, ki se hočejo z višjo izobrazbo, s finim likom in obnašanjem odlikovati pred drugimi stanovi?

Okolica, stan in poklic vpliva na posameznika. Vsak stan, vsak poklic lahko provzroči, da si ustvari človek napačne nazore, ki jih značilno nazivamo stanovske predsodke. Dobremu, zdravemu jedru starih izročil se le pre-rad pridruži črv teh neumnosti in vrže slabo luč na stan in poklic, vsled česar so vsi dolžni nastopiti proti takim predsodkom, ki jim gre za resnično čast stanu.

Kako opravičujejo pristaši dvoboja svojo zmoto? Pravijo, dvoboj je potreben, ker v marsikaterih slučajih odpo-ve postava. Odgovorjam: Mogoče so slučaji, v katerih postava ne da dovoljnega zadoščenja. A mi smo že dokazali, da tudi dvoboj ne vrne časti, da za to niti sposoben ni, ker tista bravura, ki se izkaže v dvoboju, je last te-

Oglejte si veliko zalogo koles z originalno znamko

„PUCH 1911“

pri Fr. Čudnu trgovcu v Ljubljani

Prešernova ulica, samo nasproti frančiškanske cerkve.

Raznih znamk kolesa od 110 K naprej vedno v zalogi.

Zaloga šivalnih strojev: Singer, Ringschiff. Pouk za strojno voženje gratis.

Edino zastopstvo za Kranjsko!

Ceniki zastoj, poštne prosto. — Ceniki zastoj, poštne prosto.

St. 539/pr.

RAZPIS.

913
2690

Podpisani deželni odbor sprejme

avtomobilskega voznika (šoferja)

Plača po dogovoru, nastop službe najpozneje **1. oktobra t. l.**

Prošnje za razpisano službo, opremljene z dokazili o starosti, pristojnosti, stanu, (oženjen ali neoženjen), oblastvenim vozniškim listom, zdravniškim izpričevalom in izpričevalom o dosedanjem službovanju je vlagati

do 20. septembra 1911.

V prošnji je navesti tudi plačni zahtevek.

Deželni odbor si pridržuje, da šoferja eventualno porablja za druga njegovim zmožnostim primerna opravila.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 6. septembra 1911.

Tehnični birô in podjetje zgradb

Ingenieur H. UHLÍŘ

Ljubljana, Resljeva c. 26.

Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov in proračunov, znanstvena mnenja, prevzetja zgradb

3362

ANTON ŠARC, Ljubljana.

Izdelovanje perila, pralnica in svetlolikalnica na električen obrat, priporoča zelo dobro in solidno izdelano perilo po nizkih cenah.

Opreme za neweste!

Perilo za deklice in dečke, za otroke, platno šifon, švicarske vezene, se kupi zelo ugodno, rjuhe, brisalke, prte, prtiče, nogovice, maje.

Tetra-perilo

za gospode in gospe. Kdor trpi na prehladu reumatizmu, trganju in ishiji, naj le to perilo nosi, ta poskušnja bode vsacega zadovoljila.

Vzorci so vsakemu na razpolago.

1787 (1)

ŠOLSKE KNJIGE

za vse šole v najnovejših odobrenih izdajah, kakor tudi vse druge šolske potrebščine v najboljši kakovosti in po zmernih cenah priporoča

2708 10

Lav. Schwentner,

knjigotržec v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3.

Naznanilo.

Na c. kr. prvi državni gimnaziji Ljubljani

(Tomanova ulica. Zraven „Narodnega doma“.)

se prične **šolsko leto 1911/12** s slovesno službo božjo v domači kapeli

dne 19. septembra ob 9. uri.

Naravno ustopajoči učenci za prvi razred se bodo vpisovali dne 16., za višje razrede pa dne 17. septembra dopoldne.

Učencem, ki so že doslej obiskovali ta zavod, se je zglediti dne 18. septembra dopoldne.

Vsa natančnejša pojasnila se čitajo v naznanilu v šolskem poslopju.

Ravnateljstvo.

lesa, čast je pa duševna last. Dvoboj niti nepopolno ne more vrniti prave časti. Zato dvoboja tudi toliko časa ne moremo trpeti začasno, kakor to nekateri hočejo, da se ne skrbi za zadostno postavno od pomoč. Glede na nepopolnost in pomanjkljivost postavodaje, si je stavila Antiduelna Liga plemenito nalogo, da s častnimi sodi uspešno štiti čast in lahko kaže na ogromne uspehe na Španskem, v Italiji, na Francoskem in zadnje čase tudi v Avstriji.

»Dvoboj spada k dobremu tonu in stanovska čast zahteva, da se viteško vrne čast. Res je, da nista v nikakem razmerju čast in orožje; a javno mnenje, ali boljše, nazor gotovih krogov ju spravi v zvezo in zato se obnovi po dvoboju čast.« — Te besede pred vsem dokazujejo, da dvoboj sam ne more ustvariti prave časti. Naj se že gre za čast kake žene, ali za dobro ime kake armade, prizna se in mora se pripoznati, da ostane po dvoboju kakor prej negotova čast dotične žene, oziroma dotične armade, ker se po tem, kako sta dvobojnika uporabljala orožje, ne more sklepati o časti ali nečasti dvobojnikov.

»Javno mnenje oziroma stanovski tovariši smatrajo, da se vrne čast, če si se dvobojeval.« Smem li vprašati, zakaj in s kako pravico? Kako naj odločuje javno mnenje o častnih vprašanjih. Ali tvori javno mnenje pravokrepen in končen tribunal o človekovem dobrem slovesu? Ravno od plemstva se pričakuje, da se ne ukloni brez prejšnje preizkušnje jarmu menajajočega se dnevnega mnenja in da ne glede na človeško sodbo nastopi za božje pravice in postave. Sinovi in vnuki starih junakov se pa klanjajo mnenju družbe, naj bo še tako neumno in zavržljivo!

Vi, pravi plemiči, dvignite se, raztrgajte mreže, v katere vpletajo vaše kroge, v katere se mnogi liki grdi pajk umikajo in odrene! Le duše, slabe kot muhe, se puste vjeti vanje, pogumni in srčni jih raztrgajo. Plemenito mišljenje nima z dvobojem nič skupnega, marveč mu nasprotuje. Duelantovo stališče je mesarsko stališče, svetovno naziranje akrobata in gimnastika, v najboljšem slučaju fanta in nezrelh nedovršenih dijačkov. Dozoreli možje, plemeniti možje, možje visokega, čiste ga naziranja o časti ne smejo nikdar pastj v tako neumnost in surovost.

Veliko napako ali pa zavija tisti, ki trdi, da je cerkev v srednjem veku trpela dvoboj ali da ga je celo spodbujala. Načelno, dosledno in vedno so se rimski papeži borili in obsojali celo srednjeveški sodnijski dvoboj. Nikolaj I. ga je označil, da nasprotuje vsem postavam in da se z njim izkuša Bog. — Stefan V. odklanja sodni dvoboj. »ker cerkev take preizkušnje o krivdi ne more pripoznati in naj se zato ne uporablja, ker je praznoverstvo«. Aleksander III. »prepoveduje najstrožje z apostolsko avtoriteto pravno uporabo dvoboja, ki se ne ozira na nikako cerkveno odredbo«. Odločno odklanja sodni dvoboj Inocenc II. in Aleksander III. ga označi z »zaničevanja vredno sodišče, ki ga katoliška cerkev ne more nikomur dopustiti«. Celestin III. izjavlja, da sodni dvoboj »ni v nobenem slučaju dopusten in da so najeti borilci navadni morilci«. Veliki Inocenc III. tudi obsoja sodni dvoboj, ravno tako Honorij III., ki grozi s cerkvenimi kaznimi tistim, ki bi silili na sodni dvoboj. Gregor IX. je pa slovesno sprejel v cerkveno postavodajo prepoved sodnega dvoboja.

Dvoboj nasprotuje pameti, dobri nramnosti, krščanski morali. Prava srečnost in prava čast nimata z dvobojem nič skupnega. Tudi ni dvobojevanje častiljiva, podedovana tradicija, marveč, kakor je to dokazal profesor von Below, opičarsko posnemanje francoskih igračic.

Proč z razvado dvoboja! Vsak sodeluj, kolikor more, da se konča dvobojna kulturna sramota! Ob kakem novem slučaju naj pa posnemajo avstrijski katoliški plemiči resnično plemenito postopanje treh grofov Schmi-sing-Kerssenbrock leta 1864. Ne sme se tudi prezreti, da provzroči dvoboj in udeležba pri dvoboju javno pohujšanje. Ob zadnjem slučaju je vprašal neki visok gospod nekega drugega gospoda z Dunaja: »Ali ni rodbina N. N. (rodbina nekega sekundanta) katoliška?« Če je bil kdo iz dobre katoliške rodbine zaveden, da se je dvobojeval ali da se je udeležil dvoboja, mora storiti vse, da zopet popravi svoj dober glas tako, da pristopajo člani številno Antiduelni Ligi in da v pismih katoliškemu časopisju obžalujejo nastopanje svojih sorodnikov.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

Več spretnih stavcev

sprejme
Katoliška tiskarna.

Korektorja

obvladajočega slovenski, nemški in laški jezik, sprejme Katoliška tiskarna. - Pismene ponudbe z dokazili sposobnosti naj se naslove na vodstvo tiskarne.

2662

Dekle

v starosti 40 let, želi vstopiti v službo na kako malo župnišče na deželi ali h kakemu penzionistu. Ima dobra spravevala in je bila že več let v enaki službi.

Vajena je vsakega dela. Naslov pove uprava lista pod šifro „Dekle 2711“.

2711

Vse

na tukajšnjih in na zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah v veliki množini vedno v zalogi

v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg šte. 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastoj.

2694 10

Naznanilo.

2679 (3)

Na c. kr. državni višji realki v Idriji se prične šolsko leto 1911/12 s skupno službo božjo dne

19. septembra 1911.

Vpisovanje v I. razred se vrši dne 15. septembra dopoldne od 8.—10. ure, sprejemne izkušnje pa dne 16. septembra od 9. ure dop. naprej.

V vse ostale realčne razrede se bodo sprejemali učenci dne 18. septembra, in sicer: II.—IV. razred dopoldne od 8.—12. ure, V.—VII. razred pa popoldne od 2.—5. ure.

V pripravljalni razred se bodo vpisovali učenci dne 15. septembra dopoldne od 10.—12. ure.

Nadaljna pojasnila so razvidna iz razgleda na črni deski; daje jih pa tudi ravnateljstvo.

Ravnateljstvo c. kr. državne realke v Idriji.

Primarij dr. Derganc

je odpotoval za 6 tednov.

2717

CYCLES
KINTA
K.C.L.

Priznana močna, lahka tekoča so-
lidna in neprekosljiva so

866

„Kinta“-kolesa.

Najboljše jamstvo. Ilustrovani ceniki brezplačno.

K. Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 9.

Špecialna trgovina s kolesi in posameznimi deli.
Izposojevanje koles.

Gostilna hotel „Vega“

v Spodnji šiški pri Ljubljani se odda
tako v najem ali na račun. Vpraša se
osebno pri lastniku Ant. Maver v ho-
telu „Vega“ ali v Metelkovi ulici 19 v
Ljubljani.

2651

Dobra prodajalka

zmožna v govoru in pisavi slovenščine
in nemščine, se sprejme takoj za spe-
cierijsko trgovino v nekem velikem
kopališču. — vjenec z vso oskr-
bo in oble-
ko. — Ponudbe pod „Weltbad“ poštno
2680 ležeče Ljubljana.

3

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

objavlja ob začetku šolskega leta sledeče knjige:

Katoliški verouk za višje razrede sred-
njih šol.

I. knjiga Resničnost katoliške vere. (Dr. Iv.
Svetina) platno K 2-80.

II. knjiga Resnice katoliške vere. (Dr. Gr.
Pečjak) platno K 2-80.

III. knjiga Življenje po katoliš. veri. (Dr. Gr.
Pečjak) platno K 2-80.

Pozor! Za gg. duhovnike in laike je prire-
jena posebna izdaja z obširnimi stvarnim
kazalom. Naroča se pod imenom „Kato-
liška etika“. Cena K 2-80.

Kdor še ni kupil II. dela „Resnice katoliške
vere“ naj si omisli rajši obe Dr. Pečja-
kovi knjigi v skupni vezavi in s skupnim
stvarnim kazalom pod imenom „Katoliška
dogmatika in etika“ Cena K 5-30.

Končnik-Fon, **Deutsches Lesebuch** für die
erste Klasse slowenischer und slowenisch-
utraquistischer Mittelschulen u. verwand-
ter Lehranstalten. Preis geb. K 3-—

Pajk Milan, **Zemljepis za srednje šole**, I. del;
vez. K 1-80.

Brinar Josip, **Zgodovina za meščanske šole**,
z 21 slikami vez. K 2-20

Tominšek, dr. Josip, **Grška slovnica**; vez.
K 3-—.

Tominšek dr. Josip, **Grška vadnica**; vez. K 3-50.

Stroj Alojzij, **Liturgika**. Nauk o bogočastnih
obredih sv. Katoliške cerkve s 40 slikami;
vez. K 1-40.

Mazi, **Geometrijski nazorni nauk** za prvi
razred srednjih šol; vez. K 1-—.

Mazi, **Geometrija** za drugi razred srednjih
šol; vez. K 2-80.

Mazi, **Geometrija** za tretji razred srednjih
šol; cena se naznani pozneje.

Matek-Jos. Mazi, **Geometrija** za četrti in
peti gimnazij. razred, v platno vez. K 3-30

Mazi, **Osnovni pojmi poševne in pravokotne
projekcije**; 29 slik. K —60.

Matek, **Geometrija** za šesti, sedmi in osmi
gimnazijski razred; vez. K 3-—

Matek, **Aritmetika in algebra** za četrti in
peti gimnazij. razred; v platno vez. K 3-20.

Matek-Zupančič, **Aritmetika in Algebra** za
šesti, sedmi in osmi gimnazijski razred,
v platno vez. K 2-80.

Družovič, **Lira** I. del. Srednješolska pesma-
rica. Cena K 1-70, vezana K 2-20.

Matek-Zupančič, **Geometrija** za višje razrede
realk. K 5-30.

Matek-Zupančič, **Aritmetika in Algebra** za
višje razrede realk; vez. K 5-30.

Juvančič, **Učna knjiga francoskega jezika**;
za srednje in njim sorodne šole. I. del
platno vezan K 2-50 II. del s slikami in
načrtom Pariza platno vezan K 3-—.

Jeršinovič, **Salustijev komentar**, (Bellum
Jugurthinum) K —60.

Novak, **Slovenska stenografija**, I. del. Ko-
responenčno pismo; broš. K 3-—.

Novak, **Slovenska stenografija**, II. del. De-
batno pismo; broš. K 2-40.

Baebler, **Kemija in mineralogija** za četrti
razred realk in za sorodne šole. K 3-—.

Dokler, **Slovarček** k izbranim Ovidijevim
pesmim Sedlmayerjeve izdaje; vez. K 1-90.

Dokler, **Komentar** k Ciceronovim govorom
proti Katilini; broš. K —60.

Jeršinovič **Livijev komentar**; broš. K —60.

Koritnik, **Slovarček** k I., II. in III. spevu
Ilijade; broš. K —80.

Jerovšek, **Besede in rekla**, namenjene učen-
cem, ki se pripravljajo na čitanje sedme
knjige Herodotovih zgodovin. raziskanj.
K 1-—.

Južnič, **Slovarček** k I. in II. knjigi Vergilove
Eneide in k izbranim pesmim iz „Geor-
gica“ in „Bucolica“. K 1-—.

Grafenauer, **Zgodovina novejšega sloven-
skega slovstva** I. del. Od Pohlina do Pre-
šerna K 2-—, kart. K 2-50, platno K 2-80.

II. del. Doba narodnega prebujenja (1848—
1868). K 6-20, platno K 7-20.

Breznik, **Slovanske besede v slovenščini**
K —80.

Grafenauer, **Iz Kastelčeve zapuščine**. Roko-
pisi Prešernovi, Kastelčevi in drugi. K 3-—

Podlesnik, **Knjigovodstvo**. I. del; vez. K 3-20.

Podlesnik, **Knjigovodstvo**. II. del; vez. K 6-20.

Foerster, **Cantica sacra**. I. del. Cerkvena
pesmarica za moški ali ženski zbor (če-
tveroglas.). K 2-40. Ta pesmarica je skrajno
potrebna za vse one učne zavode, kjer se
vrši skupna šolska sv. maša.

Tominšek, **Ajdovski gradec** K —30.

Ušeničnik, **Socijologija**. Cena K 8-50, vez.
K 10-80.

Medved, **Poezije**. I. del, K 3-80 vez. K 5-—.

Medved, **Poezije**. II. del, K 4-—, vez. K 5-40.

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Bourget-Kalan: **Razporoka**. Ro-
man. K 2-—, vez. K 3-—

II. zvezek: Turgenjev Sergijevič, **Stepni kralj**
Lear. Povest. Stepnjak. — Jurca, **Hiša ob**
Volgi. K 1-20, vez. K 2-20.

III. zvezek: Virant. — Prus. **Straža**. Povest.
K 2-40, vez. K 3-40.

IV. zvezek: Dostojevskij. — Levstik. **Poni-
žani in razžaljeni**. Roman v štirih delih
in z epilogom. K 3-—, vez. K 4-20

V. zvezek: Taras Sevčenko. — Abr. **Kobzar**.
Izbrane pesmi. Z zgodovinskim pregledom
Ukrajine in pesnikovim življenjepisom.
K 2-40, vez. K. 3-60.

VI. zvezek: Champol. — Levstik, **Mož Si-
mone**. Roman. K 1-90, vez. K 3-—.

VII. zvezek: Taras Sevčenko. Abram. **Haj-
damaki**. Poem z zgodovinskim uvodom o
hajdamaščini. (Kobzar II. del.) Broširano
K 1-50. (VI. in VII. zvevek skupno K 3-40,
vez. K 4-50.) — Ima iste vrline kakor
Kobzar.

VIII. zvezek: Sheehan. — Bregar. **Dolina krvi**.
(Glenanaar.) Povest iz irskega življenja.
K 4-20, vez. K 5-80.

IX. zvezek: Dickens-Cankar. **Povest o dveh**
mestih K 5-50 vezano K 6-50.

Medved, **Kacijanar**. Tragedija v petih de-
janjih. K 1-40, vezano K 2-40.

Ljubljana, Kažipot s pridejanim načrtom
K 1-20.

Načrt Ljubljane, dvobarvni tisk K —30.

Isti v petih barvah K —50.

Razen teh so na razpolago seveda tudi vse druge predpisane šolske knjige tujih zalog. Zaznamke predpisanih
šolskih knjig za posamezne učne zavode oddajamo brezplačno.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani s podružnico „Knjižarne Ilirija“, prej Karol Florian v Kranju.